

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniuersi, Atqve Legvm || Pene Omnium
Gentium, Et || Rerum Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

21 de Ædificiis & Operibus publicis seu vniuersitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

2 *Quomodo intelligenda illa lex cœlibatus.*

3 *Suolata pena cœlibatus postea.*

1 **D**Eferrebat̄ antiquitus ex lege in ærarium certa pecunia & multa indicta & exacta per censores a cœlibitibus: auctores eius feruntur Camillus & Posthumius, *Vlp. Max. li. 2. cap. 4.* Nam lex quæ vetabat cœlibatum, transfuit etiam castigatiōnem ad censores, *Cicero 0. 3. de leg.* Plato fere eandem legem ita sancit *6. de leg. b.* *Si quis viuat in ciuitate sine connubio, & egerit trigintaquingue annos: singulis annis, si de maximo censu est, diachimus centum mulietur: si de secundo, septuaginta: si de tertio sexaginta, si de quarto, triginta.* Verum Plato illam pecuniam non ærario, sed Iunoni consecrari iussit. Quæ t̄ leges probabiles aliqua ratione erant, in illis qui caste viuere non poterant, & melius sic nubere quam vri, *1. ad Corinth. 7.* vel habita ratione temporis, in quo ob bella propemodum periturum genus erat hominum, nisi generatione repararetur, quod fit per nuptias legitime, *§. 1. de nupt. in auth.* Porro nec matrimonium imperatum virginitatem uolentibus perpetuum satis docuimus in Artis mirabil. syntaxib. etiam apud gentiles, apud quos vestales & alie virgines erant summo in honore, *docuimus lib. 40. Syntax. art. mir. cap. 11.*

2 **¶** Et deinceps, t̄ postquam in mœchos iusta constituta vindicta, & cum lex Dei innotuit euangelica, cœlibatus approbatus & laudatus est castus, *prior. ad Corinth. 7.* sublatumque vectigal & pœna cœlibitibus, & qui liberos non habebant imposta, etiam iure ciuili, *l. 1. de infirman. pœn. cœlib. & orb. lib. 8. C. tit. 58. Sancimus, inquit Iustinianus, §. sancimus de Lenonib. in auth. col. 3. tit. 1. omnes seu natus secundum quod possunt, castitatem agere, que etiam sola Deo, cum fiducia possibilis est, animas hominum presentare. Nuptie terram implent, virginitas paradysum, & op. nuptia. 32. quest. 1.* Ecce futurum esse in ecclesia Dei prædixerat Dauid, dicens, *Psal. 44. & ibi in Enthyminis, adducuntur regi virgines.*

De aliis pœnis deferendis fisco. Cap. 20.

1 **A**uri libram fisco pendis occupans ex grege Principis equum, & pœna arboris lauree succidentium eadem refertur: vel eorum qui ex syluis Principis cadunt vel emunt.

2 **L**icet non exponere liberos lege Romuli quomodo, & de abolitione legis, & de pœna.

3 **A**lia causa proscriptio bonorum.

1 **N**isicum t̄ etiam deferretur pœna libre vnus auri, ab eo qui ex armento vel grege Principis equum vel equam occupauerit, neque reddiderit ad vocem præconis quærentis: si duos vel duas, duarum librarum: sic pro singulis vnâ libram auri præbebit. Quod si ex aliis gregibus, sex vnias auri nisi sponte obtulerit, *l. 1. de greg. dom. lib. 11. Cod. tit. 75. l. 1. de his qui se deser. lib. 10. Cod. tit. 13.* Ementes & vendentes ex arboribus lucorum Daphnes in Syria, vel Persides in Ægypto 50. libras auri fisco debebant, *l. 1. de cupress. libr. 11. Cod. tit. 77.* Item qui cupressos etiam sponte lapsas in syluis Principis transfuit propria auctoritate, vel exciderit etiam si alias nouellas subrogauerit, obnoxius fisco 50. librarum auri pondo, *l. 1. eodem titulo.* Cautum de arboribus & syluis Principis in Gallia, constitutionibus propriis regis. ¶ Inuenimus t̄ etiam inter leges Romuli eam, quæ necessitatem colonis imponit educandi quicquid illis nasceretur masculum: e filibus autem primogenitas: nullam autem prolem necari permittit minorem triennio, nisi si quid mutilum, aut alioquin prodigiosum in ipso partu esset editum: tales enim fetus exponi a parentibus non vetuit, sed iudicatos prius quinque vitis proximis vicinis, si illis quoque exponendos esse visum fuisset. Contra autem legem committentium præter alias multas, etiam dimidium bonorum addixit ærario, *Dionysius Halicarnassensis lib. 2.* Hodie tamen ut suo loco latius traditur, & ius necis & exponendi in liberos prohibetur, & iustum ut quisque sobolem suam omnem cuiuscunque sit generis & fortunæ nutriat, *l. 2. de infant. expo. lib. 8. Cod. tit. 52. l. ne: filium. 9. de patr. pot. lib. 8. Cod. tit. 1. 47.* Imo & iure Pandectarum, qui partum non agnosceret, extraordinario iudicio coerceretur, *Paulus in l. 1. §. pœna de liber. agnos. lib. 25. P. tit. 3.* Proscribantur & bona eorum, qui spectaculis, diebus festis potissimum dominicis interfuissent, quive die dominico actus iudiciales exercuissent, *l. final. de feriis, libr. 3. Codic. tit. 12.*

2 **¶** Sunt t̄ & alie causæ proscriptio, quæ, cum de criminibus agatur, apparebunt, ex quibus ditatur ærarium. Atque hæc pauca exempli causâ nunc sufficit monuisse, cetera ad propria

relego loca. Compendia quoque alia proprie infinita fisci sunt, quæ priuilegii nomine illi concedunt, quæ cum fute sint ab aliis tractata, conuieo. cum & tractatum edideri de fisco & fisci priuilegiis Lucas Parmensis. Tractat & Castrensis in *l. fin. de priuileg. fisci. C. Interpretet. in tit. de sententiis aduersus fiscum non retrahendis. lib. 10. C.*

De Ædificiis & Operibus publicis seu vniuersitatatis. Cap. 21.

1 **Æ**dificia publica magnificentius quam priuata olim exstructa. Valerius Publicola eminentes aedes, ne offenderet populum, in plana submisit. eod.

2 **N**ouum opus publicum non debet incipi, priusquam capium perficiatur.

3 **Æ**dificans opus publicum de vitio intra quindecim annos tenetur, se suosque obligat.

4 **Æ**dificium priuatum publico non iungendum, intra 15. pedes, vel iuxta horrea publica 100. pedum, emnis præscriptione cessante.

5 **S**uper ergasteria publica licet ædificare.

6 **Q**ui contribuit ædificiis publicis, & qui non.

7 **Q**uibus liceat titulos suos, operibus publicis inscribere vel assignere.

8 **P**ræterea & loca publica non possunt, quam a publicis personis habitari.

9 **I**n palatio non licet priuatis nuptias & conuiuia celebrare.

10 **I**n summa enumerata omnino opera publica.

Apuđ antiquos cura erat maxima ornate & magnifice construere ædificia publica, templa, portus, & similia: particulares autem aedes, quantumuis essent præstantiorum virorum, non magis quam vicinorum, apparere, ut ait Demosthenes in *Orat. de reip. ordm. & aduersus Aristocrata.* Et Valerius Publicola ne specie arcis offenderet populum eminentes aedes suas in plana submisit, *Plinius l. 15. de vir. illustr. Dionys. Halic. lib. 5. Plutar. in eius vita. Vale. Max. lib. 4. c. 1. & alii. §. Opera t̄ publica omnibus profunt, & ideo maxime cura adhibenda est, ut ea pulchra, & solida, tuta, & magnifica sint.* Leges itaque eo diriguntur, atque ne prius nouum incoetur quam vetus perficiatur, saltem sine Principis licentia, *l. 4. §. l. inemo. 12. §. l. fin. de operib. pub. li. 8. C. tit. 12. l. 3. 15. 16. 17. 19. 21. 27. & 29. in in 15. lib. C. Theod. tit. 1.* Et proinde ex pecunia legata ad opus nouum, prius potest refici vetus, si alia pecunia non sufficiat, & satis sit operum publicorum, *Callistrat. l. pecuniam. 7. de oper. publ. li. 50. P. tit. 10.* ¶ Et t̄ vt solida sint opera, qui ædificat. De vitio ædificii tenetur intra quindecim annos, *l. omnes. 7. C. de oper. pub. extra casus fortuitos.* Curatorque operis non tantum se, sed & suos obligat heredes, & ob cessationem, *l. 1. eod. P. ¶* Vt autem tuta sint, cautum ne quis priuatus iuxta opera publica ædificet, ut circa theatra vel amphitheatra, *l. 3. eod. P. Et ædificia diruntur ad metum insidiarum vel incendii, l. ædificia. 13. C. eod. relicto spatio quindecim pedum inter hæc & priuata opera. l. si cui 9. §. l. si. C. de æd. priuat.* Et si iuxta horrea publica, centum pedum *l. 4. de oper. publ. in Cod. Theodos. omni præscriptione etiam reiecta, l. præscriptio. eodem C. Theodos. ¶* Permissum tamen t̄ aliquando super ergasteria publica ædificare, *l. competimus. 9. eo. tit. C. Theod.* Quin si opus publicum ædificandum conceditur interdum, & diruere priuata ædificia, dummodo valorem 50. librarum non excedat, non alia, *l. si quanto. 8. C. de operib. publ. in C. Iustini. §. in l. 3. eo. ap. Theodos. ¶* Magnifica t̄ portus sint, cauetur primum, omnes sine exceptione contribuere debere, *l. ad portus. 6. eod. C. Iust. l. omnes. 11. C. ¶* Excipiuntur alicubi senatores *l. 5. eod. tit. in C. Theodos.* Dehinc vt in operibus publicis publico sumtu excitatis, nemo præterquam Princeps titulos suos vel nomen scribat, *l. 3. §. l. si quis. 9. eod. tit. in C. Iustini.* Impensis tamen tunc accepto ferendis curatoribus, *l. 2. eod. C. Iustini.* dummodo rationes reddant præsidibus prouinciarum, & aliis viris spectabilibus, *l. vn. de ratiocin. operum pub. nisi quis suis sumtibus ædifi. auerit opus publicum, tunc enim permittitur nomen suum inscribere volente populo l. 2. §. 7. de oper. pub. P.* Nec tamen reparanti suo sumtu, eius nomen qui ædifi. aut suo quoque sumtu licet delere, sed suum tantum sublicere, *l. 7. P. ¶* Ad magnificam etiam t̄ quoque pertinet, ne prætoria, loca publica aliis quàm publicis personis, concedantur inhabitanda, *l. 3. de oper. publ. in C. Iustini.* Domus Principis basilicæ & palatii plerumque dicitur, in quo tantum habitare debent post Principem, qui eius vltibus inferuiit, & alii ex iudi. & ei ædificia cõgrua dirui, *l. qui cumq. 16. de e. or. b.*